

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Svar på alm. del – spørgsmål 245

I brev af 24. april 2024 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

14. juni 2024
Sagsnr.: 24/17847

Alm. del – spørgsmål 245:

Vil ministeren oplyse provenu- og arbejdsudbudseffekter, hvis minimumsgrænsen for forældrebetaling for dagtilbud bliver hævet henholdsvis sænket med 5 procentpoint, 10 procentpoint, 15 procentpoint, 20 procentpoint eller 25 procentpoint, herunder så vidt muligt opdelt på forskellige typer af dagtilbud?

Endeligt svar:

Der spørges dels til provenueffekter vedr. justeringer i minimumsgrænsen for forældrebetaling for dagtilbud og dels til arbejdsudbudseffekter som følge af samme justeringer.

Provenu ved justeringer i forældrenes egenbetalingsandel for dagtilbud

Jf. dagtilbudslovens § 32 og § 33 skal det kommunale tilskud til forældre med børn i daginstitutioner udgøre mindst 75 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter, mens forældrenes egenbetaling højst må udgøre 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter. Dagtilbudsloven fastsætter ikke en minimumsgrænse for forældrebetaling.

I tabel 1 fremgår kommunernes samlede provenu uden korrektion for kommunernes udgifter til søskende- og fripladstilskud, hvis grænsen for den maksimale forældrebetaling for dagtilbud bliver hævet henholdsvis sænket med 5 procentpoint, 10 procentpoint, 15 procentpoint, 20 procentpoint eller 25 procentpoint. Beregningen er foretaget for dagpleje (0-2 årige), daginstitutioner (0-2 årige) og daginstitutioner (3 år til skolestart). Beregningerne er baserede på kommunernes årlige indberetning om budgetterede pladser, takster og tilskud på dagtilbudsområdet. Dertil er beregningerne lavet ud fra en forudsætning om, at de samlede udgifter til dagtilbud og øvrige betingelser ikke ændres som følge af justeringer i den maksimale grænse for forældrebetaling. Dette svarer til den tabel, der indgik i det midlertidige svar, der blev oversendt den 22. maj 2024.

Tabel 1

Kommunernes udgifter ekskl. korrektion for søskenderabat og fripladstilskud ved justering af den maksimale grænse for forældrebetaling i dagtilbud

Grænse for forældrebetaling	Dagpleje 0-2 årige (§21, stk. 2 og 3)	Daginstitutioner, 0-2 årige (§ 19, stk.2-4)	Daginstitutioner 3-år til skolestart (§ 19, stk. 2-4)
Mio. kr.			
0 pct.	-941,8	-3.326,5	-3.998,2
5 pct.	-753,4	-2.661,2	-3.198,5
10 pct.	-565,1	-1.995,9	-2.398,9
15 pct.	-376,7	-1.330,6	-1.599,3
20 pct.	-188,4	-665,3	-799,6
25 pct.	0,00	0,00	0,00
30 pct.	188,4	665,3	799,6
35 pct.	376,7	1.330,6	1.599,3
40 pct.	565,1	1.995,9	2.398,9
45 pct.	753,4	2.661,2	3.198,5
50 pct.	941,8	3.326,5	3.998,2

Anm.: Beregningerne tager ikke højde for de enkelte kommuners faktiske niveau for forældrebetaling. Negativt fortegn indikerer en merudgift mens positivt fortegn indikerer en mindreudgift.

Af tabel 2 fremgår den umiddelbare kommunale merudgift, når der ligeledes tages højde for kommunernes udgifter til søskenderabat og fripladstilskud (nettoforældrebetalingsandelen), som kommunerne er forpligtigede til at give jf. dagtilbudslovens § 43. Den økonomiske friplads indebærer bl.a., at forældre med en samlet indkomst på under 200.301 kr. (2024-niveau) har fuld økonomisk friplads og således ikke påvirkes af ændringer i taksten. Tilsvarende indebærer søskenderabatten, at ændringer i taksten har fuld virkning for det barn i familien med det dyreste pasningstilbud, mens takstændringen kun har halv virkning for de øvrige børn i familien.

Tabel 2

Umiddelbare kommunale merudgifter inkl. korrektion for søskenderabat og fripladstilskud ved justering af den maksimale grænse for forældrebetaling i dagtilbud

Grænse for forældrebetaling	Dagpleje 0-2 årige (§21, stk. 2 og 3)	Daginstitutioner, 0-2 årige (§ 19, stk.2-4)	Daginstitutioner 3-år til skolestart (§ 19, stk. 2-4)
Mio. kr.			
0 pct.	-744,4	-2.460,0	-2.601,5
5 pct.	-594,7	-1.966,5	-2.080,7
10 pct.	-446,5	-1.475,6	-1.560,1
15 pct.	-297,3	-983,8	-1.041,1
20 pct.	-149,2	-491,9	-520,5
25 pct.	0,00	0,00	0,00
30 pct.	149,2	491,9	520,5
35 pct.	297,3	983,8	1.041,1
40 pct.	446,5	1.475,6	1.560,1

45 pct.	594,7	1.966,5	2.080,7
50 pct.	744,4	2.460,0	2.601,5

Anm.: Se tabel 1. Skøn for udgifter vedrørende økonomisk fripladstilskud og søskenderabat er foretaget på en 33,3 pct. stikprøve af befolkningen.

Nedsættes den maksimale forældrebetalingssandel med 5 pct.-point til 20 pct. skønnes det at være forbundet med en umiddelbar offentlig merudgift på knap 1,2 mia. kr. Efter tilbageløb og adfærd svarer dette til ca. 930 mio. kr., jf. tabel 3.

Tabel 3

Økonomiske konsekvenser af at nedsætte hhv. forhøje den maksimale forældrebetalingssandel

	Umiddelbar merudgift	Merudgift efter tilbageløb	Merudgift efter tilbageløb og adfærd	Arbejdsudbud i alt
Nedsættelse med		<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>		<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 20 pct.	1.160	895	930	-85
10 pct.-point til 15 pct.	2.320	1.785	1.855	-165
15 pct.-point til 10 pct.	3.480	2.680	2.780	-250
20 pct.-point til 5 pct.	4.640	3.575	3.710	-340
25 pct.-point til 0 pct.	5.805	4.470	4.640	-430
Forhøjelse med		<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>		<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 30 pct.	-1.160	-895	-925	80
10 pct.-point til 35 pct.	-2.320	-1.785	-1.850	155
15 pct.-point til 40 pct.	-3.480	-2.680	-2.775	220
20 pct.-point til 45 pct.	-4.640	-3.575	-3.700	290
25 pct.-point til 50 pct.	-5.805	-4.470	-4.625	360

Anm.: Baseret på betalingsoplysninger vedr. børn indskrevet i daginstitutioner i oktober 2020 opregnet til årsniveau og herefter fremskrevet til 2024-niveau. Derudover er der skalleret til de anførte umiddelbare merudgifter anført i tabel 2. De anførte merudgifter er afrundet til nærmeste 5 mio. kr., mens arbejdsudbudsvirkningen er afrundet til nærmeste 5 fuldtidspersoner. Afrunding i tabellen indebærer, at elementerne ikke nødvendigvis summer til de anførte totaler. For så vidt angår den opgjorte arbejdsudbudsvirkning er beregningerne foretaget på basis af en stikprøve på 3,3 pct..

Lavere institutionsbetaling indebærer, at det samme forbrug kan oppebæres med en lavere arbejdsindsats. En reduktion i forældrebetalingssandelen vil således være forbundet med en reduktion i arbejdsudbuddet via indkomsteffekten. Indkomstmåretningen af den økonomiske friplads vil derudover bidrage en arbejdsudbudsvirkning via ændret økonomisk incitament til at deltage på arbejdsmarkedet (en deltagelseeffekt) samt via ændret økonomisk incitament for de beskæftigede til at yde en ekstra indsats på arbejdsmarkedet, idet gevinsten af en ekstra arbejdsindsats opgjort efter skat og modregning i økonomisk friplads vil øges, hvis taksten reduceres.

Der vil således være tale om modsatrettede effekter på arbejdsudbuddet af en nedsættelse af den maksimale forældrebetalingssandel, men samlet set vurderes en nedsættelse fra 25 til 20 pct. at være forbundet med en negativ arbejdsudbudsvirkning svarende til 85 fuldtidspersoner. De opgjorte arbejdsudbudsvirkninger er forbundet med betydelig usikkerhed.

Nedsættes den maksimale forældrebetalingssandel med 25 pct.-point, så de berørte pasningstilbud bliver gratis for børnefamilierne at anvende, skønnes det at være forbundet med en umiddelbart offentlig merudgift på ca. 5,8 mia. kr., svarende til godt 4,6 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd.

Det skal bemærkes, at der i opgørelserne er set bort fra ændringer i dag-institutionsbenyttelsen, idet der ikke vurderes at være et tilstrækkeligt grundlag for at skønne over denne. Den anførte adfærdsvirkning afspejler således alene virkningen fra ændret arbejdsudbud.

Med venlig hilsen

Mattias Tesfaye